

FOREBYGGING OG BEHANDLING AV DIABETES SÅR

Diabetes sykepleier Kirsten Schulz, Vestre Viken, Ringerike sykehus

DET BEGYNNER MED....

- ✓ Kunnskaper- fokus !
- ✓ Opplæring til egenomsorg er en del av behandlingen.
- ✓ Må være basert på individuell tilpasning!

DIABETES OG FØTTER

- FOTSÅR
- AMPUTASJONER
- INFEKSJONER
- SOPPDANNELSER

DIABETES OG FØTTER

- ✓ HVORFOR ER DETTE VIKTIG ??
- ✓ - kostbart målt i materielle utgifter(personell, tid, penger, utstyr)
- ✓ - fører til nedsatt livskvalitet for pasienten(smerter, kramper, infeksjoner..)
- ✓ - hyppighet 20 til 30 %

FØTTER OG DIABETES

- ✓ Diabetes nervesykdom (nevropati)
- ✓ - nedsatt følelse
- ✓ - nummenhet, "katte-poter"
- ✓ - ustø gange
- ✓ - feilstillinger (Charcot- foten)

NEVROPATISKE SÅR

- ✓ Opptrer oftest på punkter der det blir mekaniske trykk
- ✓ Foten er varm og virker velsirkulert
- ✓ Hud-sprekker eller ytre skader legger veien åpen for mikroorganismer som kan føre til infeksjon

DIABETES OG FØTTER

NEDSATT BLODFORSYNING(mikrovaskulært)

KJENNETEGN

- Tynn hud med lite hår
- Hard hud med sprekker og rifter,
- Deformerte, sprø negler,
- Leggkramper og hvilesmerter, ofte om natten,

- Koldbrann, oftest hallux (stortå), ytterst på tærne og langs fotranden
- Ischemiske sår oppstår som oftest langs fotens rand, spesielt distalt på tærne eller under neglene

DIABETES OG FØTTER

- Ofte en kombinasjon av nedsatt følelse og nedsatt sirkulasjon:
- Trykksår
- Infeksjoner
- - forsinker reparasjonsprosessen og infeksjonsforsvaret ved etablerte sår
- Høyt blodsukker over tid, samt forhøyede nivåer av frie fettsyrer hemmer naturlige mekanismer for sårtilhæling)

DIABETES OG FØTTER

- OBS!
- Ved mistanke om Charcotfot skal pasienten umiddelbart henvises til spesialisthelsetjenesten.
- Kjennetegn: plustelig forandring av fotbuen.
- Pasienten kan oppleve smerter, tross nevropati.
- Behandle med avlasting. Fare for trykk sår!!

DIABETES OG FØTTER

- ✓ Hvordan forebygge trykk sår og amputasjoner?
- ✓ Regelmessig kontroll av blodsukkeret.
- ✓ - blodsukkerkurver fra pasientene
- ✓ - Hba1c

DIABETES OG FØTTER

ÅRLIG INSPEKSJON AV FØTTENE!!

FØTTER OG DIABETES

- Ved hver konsultasjon:
- - spørre pasienten om endringer
- - hevelser, smerter, sår/rifter
- - sko og sokkevalg
- - fokus på daglig hygiene og vaner

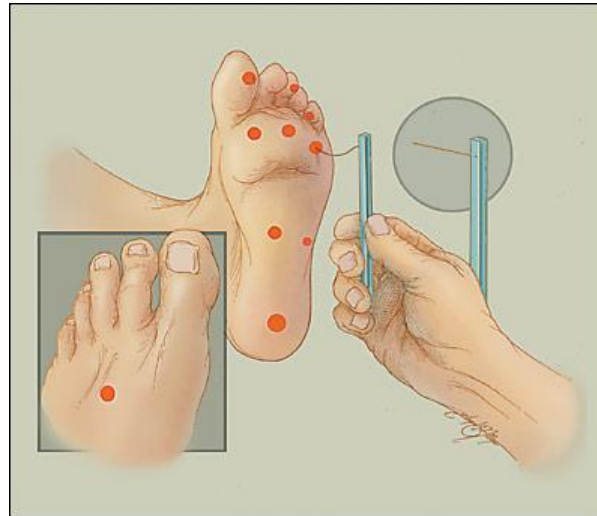
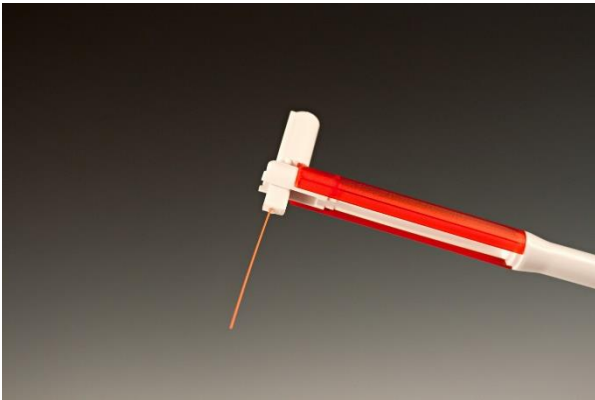

DIABETES OG FØTTER

- En gang hvert år:
- Monofilament -test
- Vibrasjonstest
- Smerte-test
- Puls-test
- Inspeksjon, kan være oftere

DIABETES OG FØTTER

Monofilament

© 2005 FLOYD E. HOSMER

DIABETES OG FØTTER

NB!!

- I ET TIDLIG STADIUM AV SÅRUTVIKLING ER TRE AV TI DIABETIKERE IKKE KLAR OVER AT DE HAR ET FOTSÅR!!

DIABETES OG FØTTER

- -trykk mot stortåballen og plantart på 1., 2., og 3. metatarsalhode på begge føtter
- Nedsatt følelse hvis pasienten ikke merker berøringen på ett eller flere av de 8 punktene
- (noen undersøker også på flere punkter)

DIABETES OG FØTTER

VIBRASJONSTEST

- ✓ Dorsalt på stortåen, rett proksimalt for neglesengen
- ✓ Kan bruke stemmegaffel

DIABETES OG FØTTER

SMERTE-TEST

- ✓ Med skarp gjenstand(sikkerhetsnål. Binders, kanyle)
- ✓ På stortåen proksimalt for neglesengen.
- ✓ Spør om det gjør vondt, ikke om pasienten kjenner det!!

DIABETES OG FØTTER

PULS TEST

- ✓ Enkle undersøkelser: følbar puls a. dorsalis pedis, eller andre steder, f.eks ved ankel
- ✓ Blodtrykksmåling med Doppler- måling (ultra-lyd)

.....OG SLUTTER MED...

- ✓ - undersøk føttene en gang årlig, oftere ved behov.
- ✓ - opplæring i stell av føttene: hel hud beskytter mot infeksjon!!
- ✓ - blodsukker- kontroll
- ✓ - unngå røyking
- ✓ - henviser sår til behandling

DIABETES OG FØTTER

- ✓ Samarbeids-partnere:
 - Fotterapeuter
 - Ortopedingeniører
 - Sår-poliklinikk
 - diabetespoliklinikk

FELLES MÅL

- ✓ FOREBYGGE SÅR OG AMPUTASJONER
- ✓ REGULERE DIABETES
- ✓ BEHANDLE SMERTER
- ✓ HELHETLIG TENKNING
- ✓ GOD KOMMUNIKASJON

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!

